

Helena Meier

Kommunstyrelsen

Fördelning av befogenhet att meddela föreskrifter om förbud mot att vistas i en park, på en badplats eller på någon annan liknande särskilt angiven plats

Ärende

Regeringen planerar att med stöd av den så kallade pandemilagen ge kommuner möjlighet att från och med den 11 mars 2021 förbjuda allmänheten att vistas i en park, på en badplats eller på någon annan liknande särskilt angiven plats, om det på platsen finns en påtaglig risk för trängsel. I detta ärende föreslås att kommunfullmäktige ska fördela till kommunstyrelsen att fatta sådana beslut.

Kommunledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsens beslut

1. Kommunstyrelsen beslutar att kommunledningskontoret, till kommunstyrelsens sammanträde den 26 april 2021, ska ta fram förslag till riktlinjer för i vilka fall föreskrifter med stöd av 8 kap. 1 § förordningen (2021:8) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 kan beslutas. Beslutet fattas under förutsättning att kommunfullmäktige bemyndigar kommunstyrelsen att meddela föreskrifter med stöd av bestämmelsen.
2. Kommunstyrelsen uppdrar till kommunledningskontoret att ta fram erforderliga rutiner som tillgodoser att kultur- och fritidsnämndens och tekniska nämndens kunskaper som driftsansvariga nämnder tas till vara och att Djursholm AB:s informeras. Beslutet fattas under förutsättning att kommunfullmäktige bemyndigar kommunstyrelsen att meddela föreskrifter enligt 8 kap. 1 § förordningen (2021:8) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

3. Kommunfullmäktige beslutar att införa följande bestämmelse som ny 4 a § i kommunstyrelsens reglemente under förutsättning att regeringen beslutar om erforderliga tillägg till förordningen (2021:8)

Helena Meier

om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19, och även för det fall att regeringen direkt i begränsningsförordningen anger kommunstyrelsen som beslutsfattare:

”4 a §

Kommunstyrelsen ansvarar för att med stöd av 8 kap. 1 § förordningen (2021:8) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19, begränsningsförordningen, meddela föreskrifter om förbud mot att vistas i en park, på en badplats eller på någon annan liknande särskilt angiven plats, om det på platsen finns en påtaglig risk för trängsel. Kommunstyrelsen ska om möjligt samråda med kultur- och fritidsnämnden, tekniska nämnden och Djursholms AB innan beslut om föreskrifter fattas.”

4. Kommunfullmäktige beslutar att ta bort § 4 a ur kommunstyrelsens reglemente när bestämmelsen, som bemyndigandet grundar sig på, upphör att gälla.

Bakgrund

Den 10 januari 2021 trädde *lagen om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19* i kraft. Lagen kallas inom Regeringskansliet för covid-19-lagen men benämns även pandemilagen. Lagen innehåller bemyndiganden till regeringen och myndigheter att fatta beslut inom vissa områden, om besluten behövs för att begränsa och motverka spridningen av coronaviruset och sjukdomen covid-19.

Regeringen har med stöd av den lagen beslutat om den så kallade begränsningsförordningen¹, som idag innehåller begränsningar inom följande områden.

- Begränsning av antalet personer vid allmänna sammankomster och offentliga tillställningar
- Antal personer och förutsättningar bedriva verksamheten vid
 - gym- och sportanläggningar och badhus²
 - handelsplatser
- Begränsning av antalet personer vid upplåtelse av platser för privata sammankomster
- Smittskyddsåtgärder i långväga kollektivtrafik

13 § pandemilagen ger regeringen rätt att bemyndiga en kommun att meddela *föreskrifter* om förbud mot att vistas i en park, på en badplats eller på någon *annan liknande* särskilt angiven plats, om det på platsen finns en

¹ Förordningen (2021:8) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19

² Ordet ”badhus” tänker regeringen ändra till ”badanläggning”, tillsammans med de tillägg som presenterades den 17 februari 2021 och som denna promemoria handlar om.

Helena Meier

påtaglig risk för trängsel. Ett sådant förbud får inte vara så omfattande att 1) det innebär ett hinder mot att förflytta sig inom riket eller 2) på annat sätt medför obefogade inskränkningar i enskildas frihet. Innan en kommun meddelar föreskrifter ska smittskyddsläkaren och Folkhälsomyndigheten ges tillfälle att yttra sig.

Regeringen remitterade den 17 februari 2021 en planerad ändring av begränsningsförordningen, som ska ge kommunerna möjlighet att fatta sådana beslut som beskrevs ovan, från och med den 11 mars 2021.

Regeringen remitterade vid samma tillfälle ytterligare planerade ändringar i begränsningslagen och en förordning som, om den beslutas, ger regeringen rätt att stänga olika verksamheter i det svenska samhället. En redovisning av det som remitterades finns i bilagda promemoria, *Redovisning av föreslagna ändringar i pandemilagens begränsningsförordning och förberedelserna för en nedstängningsförordning*.

Detta ärende förs direkt till kommunstyrelsen för att göra det möjligt för kommunfullmäktige att besluta om det föreslagna bemyndigandet vid sitt sammanträde den 22 mars 2021. I så fall kan kommunen fatta eventuella beslut från det att våren/sommaren kan förväntas locka allmänheten till parker, badplatser och liknande platser. Kommunfullmäktige har sitt nästkommande sammanträde först den 11 maj 2021.

En nackdel med att kommunledningskontoret skickar ut beslutsunderlaget innan regeringen har presenterat den slutliga utformningen av ändringarna i begränsningsförordningen, är att det kan bli förändringar jämfört med det som remitterades den 17 februari 2021. En sak som skulle kunna ändras är att regeringen utformar bemyndigandet om att meddela föreskrifter från att "kommunen" får göra det till "kommunstyrelsen". Sveriges Kommuner och Regioner, SKR, har föreslagit detta i sitt remissyttrande³. Skulle begränsningsförordningen få den senare lydelsen kan kommunfullmäktige konstatera att beslut inte längre behövs i ärendet. Ärendet kan inte bara utgå.

Kommunledningskontorets utredning och yttrande

Det är kommunen som sådan som bemyndigas (om förordningsändringen beslutas) att meddela föreskrifter som innebär att allmänheten inte får vistas i en park, på en badplats eller någon annan liknande plats. Behovet av att sådana föreskrifter meddelas kan komma snabbt och det kan behövas att de träder i kraft inom en kort tid efter att behovet uppstod. För att få en snabb beslutsprocess behöver kommunfullmäktige ge en nämnd befogenhet att

³ <https://skr.se/download/18.632928f6177d2ed37ca3b1e/1614165901218/WEBB-04-21-00260-SKR-yttrande-Andringar-i-begransningsforordningen.pdf>

Helena Meier

besluta om föreskrifterna. Gör inte fullmäktige det, är det fullmäktige som ska meddela föreskrifterna.

Såväl tekniska nämnden som kultur- och fritidsnämnden har driftsansvar för den typ av mark som kan komma ifråga för förbudet. Det innebär att fullmäktige skulle behöva ge mandatet till två nämnder, om man ska följa en närhetsprincip om att den som normalt ansvarar för ett område, ska göra det även i detta fall. Det skulle kunna medföra att det krävs beslut i två nämnder för att fatta beslut om att förbjuda vistelse inom ett område som av allmänheten uppfattar som sammanhängande. Så skulle det kunna bli om en del av området är park (tekniska nämnden) och en del är badplats (kultur- och fritidsnämnden). Det skulle också innebära att kommunen har två beslutsfattare på ett område som innebär inskränkningar i allmänhetens rörelsefrihet i det offentliga rummet och ett enhetligt förhållningssätt därför bör eftersträvas. Det kan även vara fråga om mark som ägs av Djursholms AB, då bolaget äger allmänplatsmark och vattenområden som är tillgängliga för allmänheten.

För ett sammanhållet beslutsfattande i en icke ordinär situation föreslår kommunledningskontoret att kommunfullmäktige ska ge kommunstyrelsen uppdraget att meddela föreskrifter med stöd av 8 kap. 1 § begränsningslagen.

Om det är möjligt med hänsyn till behovet att snabbt besluta om föreskrifter för att förhindra trängsel på en plats, bör kommunstyrelsen samråda med tekniska nämnden och kultur- och fritidsnämnden utifrån deras skötselansvar och Djursholms AB som fastighetsägare. Oavsett möjligheterna till samråd med driftsansvariga nämnder och Djursholms AB behövs utarbetade rutiner inom tjänstemannaorganisationen som säkerställer att de aspekter som nämnderna och bolaget ansvarar för blir belysta i beslutsunderlaget.

För att tydliggöra i vilka situationer ett förbud kan aktualiseras bör kommunstyrelsen besluta om riktlinjer. Det har inte varit möjligt att till kommunstyrelsens sammanträde den 8 mars 2021 ta fram förslag om sådana riktlinjer. I förslag till beslut ingår därför att kommunstyrelsen ska uppdraga till kommunledningskontoret att ta fram ett förslag till riktlinjer till styrelsens sammanträde den 24 april 2021.

Om att meddela föreskrifter

Ett beslut om att meddela föreskrifter om förbud att vistas på en angiven plats kan förväntas fattas i två olika situationer. Den ena är att förbud meddelas förebyggande utifrån en riskanalys baserad på driftansvariga nämnders och dess medarbetares kunskap om platser som normalt sett lockar många människor i olika situationer. Den andra är att beslut fattas efter konstaterad trängsel som medför risk för smittspridning.

Helena Meier

Kommunledningskontoret ser inte att föreskrifter bör beslutas för att skingra allmänheten i en pågående ”trängselsituation”. Tillvägagångssättet med att meddela föreskrifter är inte lämplig beslutsform för det.

Kommunledningskontoret behöver tillsammans med tekniska kontoret och bildningsförvaltningen ta fram rutiner för hur behov av förbud ska aktualiseras, behov bedömas och platser avlysas efter meddelade föreskrifter. Dessa rutiner kommer att redovisas tillsammans med de riktlinjer som kontoret föreslår att kommunstyrelsen ska fatta beslut om vid sitt sammanträde den 24 april 2021.

Det är Polismyndigheten som vakar över efterlevnaden av meddelat förbud.

Föreskrifter ska enligt 8 kap. 13 § andra stycket kommunallagen vara lättillgängliga på kommunens hemsida. Beslutet om att meddela föreskrifter ska tillkännages på kommunens webbaserade anslagstavla⁴.

I praktiken

Tekniska kontoret och bildningsförvaltningen kan utifrån sin erfarenhet säga att det finns parker/badplatser där det normalt är trängsel soliga och varma dagar och att det troligen blir fråga om sådan trängsel som avses i pandemilagen. Kommunledningskontoret kommer till kommunstyrelsens sammanträde den 24 april 2021 redovisa dessa platser så att kommunstyrelsen är beredd på att beslut kan behöva meddelas avseende dem.

Bildningsförvaltningen och tekniska kontoret beräknar att det behövs omfattade informations- och kommunikationsinsatser om vistelseförbud meddelas. Det handlar både om hemsida, annan digital media och tryckt lokalmedia och om att ha personer på plats och kan förklara. Beroende på hur platserna ser ut kan stängsel vara ett bra sätt att begränsa tillträde medan det i andra fall skulle röra sig om åtskilliga hundra meter stängsel, vilket inte bedöms rimligt.

Vid sidan av parker/badplatser förekommer också ”häng” på skolgårdar och lekparkar på vissa tider av dygnet. Det är dock inte troligt att det blir sådan trängsel att vistelseförbud skulle kunna behövas.

Ekonomiska konsekvenser

Förslagen till beslut har inte i sig några påtagliga ekonomiska konsekvenser.

Kommunledningskontoret har inte beräknat vad kostnaderna för de åtgärder som meddelade föreskrifter kan komma att medföra. Fattas beslut om att förbjuda allmänheten att vistas på vissa platser kan det beräknas bli kostna-

⁴ 8 kap. 13 § första stycket kommunallagen

Helena Meier

der för att informera om det fysiskt på plats i form av skyltning och för avgränsande åtgärder.

Skulle det bli många platser som måste stängas kan det också behövas viss förstärkning av personal som informerar på plats. Beroende på hur situationen utvecklas *kan* visst stöd av väktare eller motsvarande behövas för att identifiera trängsel.

Johan Lindberg
Kommundirektör

Handlingar i ärendet

1. Tjänsteutlåtande, Fördelning av befogenhet att meddela föreskrifter om förbud mot att vistas i en park, på en badplats eller på någon annan liknande särskilt angiven plats
2. PM, Redovisning av föreslagna ändringar i pandemilagens begränsningsförordning och förberedelserna för en nedstängningsförordning, daterat 2021-02-18

Expedieras
Kultur- och fritidsnämnden
Tekniska nämnden
Djursholms AB
Smittskyddsläkaren inom Region Stockholm
Folkhälsomyndigheten